

1. ΔΡ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΖΟΓΟΠΟΥΛΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΛΩΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ...

Μέσο: . . . . . POLITICAL

Ημ. Έκδοσης: . . . 15/05/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 15/05/2023

Σελίδα: 1

Πολιτική πώληση και οικονομική κρίση δεν ευνοούν βαθιές αλλαγές

Η χώρα είναι πολωμένη και έτσι μπορεί να είναι έτοιμη να κάνει μεγάλες αλλαγές, ειδικά μετά από είκοσι χρόνια ενιαίας διοίκησης. Ωστόσο, η μεσογειακή γεωπολιτική είναι απίθανο να επηρεαστεί σημαντικά ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα. Αυτό ισχύει και για τις σχέσεις Ισραήλ - Τουρκίας.

Οι τουρκικές προεδρικές και βουλευτικές εκλογές είναι καθοριστικής σημασίας για το μέλλον της χώρας. Η διοίκηση του προέδρου Ταγίπ Ερντογάν λειτουργεί εδώ και περίπου είκοσι χρόνια, επομένως είτε η φυγή του είτε η συνέχιση της θητείας του θα έχει πολιτικές και οικονομικές επιπτώσεις. Ο Ερντογάν ελπίζει να σημειώσει άλλη μια πολιτική νίκη μετά από αυτές του 2002, του 2007, του 2011, του 2014, του 2015 και του 2018.

Αυτή τη φορά, το Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ) του Ερντογάν ηγείται μιας ευρύτερης ομάδας μικρότερων κομμάτων της Λαϊκής Συμμαχίας. Αυτή η ομάδα περιλαμβάνει το Κόμμα Εθνικιστικού Κινήματος (ΜΗΡ), εταίρο συνασπισμού του ΑΚΡ. Ο κύριος αντίπαλος της Λαϊκής Συμμαχίας είναι μια άλλη ομάδα κομμάτων που ονομάζεται Συμμαχία του Έθνους. Εδώ, το Κεραλικό Ρεπουμπλικανικό Λαϊκό Κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης (CHP) και πέντε μικρότερα κόμματα έχουν ενωθεί για να επιχειρήσουν το δύσκολο έργο να συνθέσουν τις ιδεολογίες τους, προκειμένου να εκθρονίσουν τον Ερντογάν. Επέλεξαν τον ηγέτη του CHP Κεμάλ Κιλιτντάρογλου για να αμφισβητήσουν τον υφιστάμενο.

Μένει να δούμε αν η Συμμαχία του Έθνους αντιπροσωπεύει μια αρκετά ειλικρινή, αξιόπιστη και βιώσιμη πολιτική εναλλακτική λύση έναντι του Ερντογάν, ώστε να παρακινήσει την πλειοψηφία των Τούρκων πολιτών να τον εκδιώξουν.

Τον Ιανουάριο, η Συμμαχία του Έθνους δημοσίευσε το μανιφέστο της, το οποίο λαμβάνει θέσεις για πολιτικές που κυμαίνονται από τη δημόσια διοίκηση και το κράτος δικαίου έως την οικονομία και την εξωτερική πολιτική. Ίσως το πιο ενδιαφέρον μέρος του πολιτικού προγράμματος της ομάδας είναι η αποφασιστικότητα της να αφαιρέσει τις εξουσίες του προέδρου και να αποκαταστήσει κάπως το κοινοβουλευτικό σύστημα που έχει αντικατασταθεί από προεδρικό από το 2018. Η ιδέα είναι να γίνουν αρκετές συνταγματικές τροποποιήσεις που θα αναθεωρήσουν την εκτελεστική εξουσία, το νομοθετικό σώμα και το δικαστικό σώμα και προσθέσει τη λογοδοσία. Αυτή είναι μια τολμηρή ατζέντα. Ακόμα και αν η Συμμαχία του Έθνους κερδίσει και παραμείνει ενωμένη μετά τις εκλογές, οι συνταγματικές τροποποιήσεις απαιτούν μεγάλες πλειοψηφίες στη Μεγάλη Εθνοσυνέλευση. Η διαδικασία θα είναι περίπλοκη.

Η μεσογειακή γεωπολιτική είναι απίθανο να επηρεαστεί σημαντικά ανεξάρτητα από το χθεσινό αποτέλεσμα

Το αποτέλεσμα των προεδρικών και βουλευτικών εκλογών είναι δύσκολο να προβλεφθεί. Οι υπάρχουσες έρευνες προσφέρουν αμφιλεγόμενα αποτελέσματα, καθιστώντας την πρόγνωση επικίνδυνη. Σε γενικές γραμμές, η εκλογική συμπεριφορά στην Τουρκία επηρεάζεται από παράγοντες όπως η θρησκεία, η γεωγραφία και οι οικονομικές επιδόσεις. Μέχρι τις εκλογές του 2018, το κυβερνών ΑΚΡ ήταν σε μεγάλο βαθμό επιτυχές στο να κερδίζει την πολιτική έγκριση σε διάφορα κοινωνικά στρώματα και να προωθούσε την εθνική οικονομία. Τα τελευταία χρόνια, όμως, έχει αντιμετωπίσει σοβαρές προκλήσεις. Μια έρευνα της Gallup το 2022 έδειξε ότι το 39% των Τούρκων πολιτών «υπέφερε». Πέρυσι, ο πληθωρισμός έφτασε στο 64% και η λίρα έχασε περίπου το 30% της αξίας της έναντι του δολαρίου ΗΠΑ. Η κατάσταση έγινε ακόμη χειρότερη μετά τους δραματικούς σεισμούς του Φεβρουαρίου. Σύμφωνα με την

του Δρα Γεωργίου Τζογόπουλου

Λέκτορας στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο της Νίκαιας (CIFE) και στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και ανώτερος συνεργάτης στο Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής

Παγκόσμια Τράπεζα, το κόστος επισκευής θα ξεπεράσει τα 34 δισεκατομμύρια δολάρια.

Οι περισσότεροι Τούρκοι πολίτες θεωρούν την οικονομία ως το κύριο μέλημά τους. Μια πρόσφατη έρευνα της Παγκόσμιας Ακαδημίας δείχνει ότι το 28,9% των ερωτηθέντων ενδιαφέρεται περισσότερο για τα οικονομικά προβλήματα, ακολουθούμενα από την τρομοκρατία (15,4%), την προσφυγική κρίση (9,4%), τον περιορισμό των προσωπικών ελευθεριών και δικαιωμάτων (7,8%), την εξωτερική πολιτική (6,1%) και το κουρδικό (4,6%). Σύμφωνα με δημοσκοπήσεις, η δημοτικότητα του ΑΚΡ δεν επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από τους σεισμούς και ο Ερντογάν υπόσχεται να μειώ-

σει τον πληθωρισμό. Τον Απρίλιο, η καταναλωτική εμπιστοσύνη της Τουρκίας αυξήθηκε κατά 9,2%. Από την πλευρά της, η Συμμαχία του Έθνους δεσμεύεται να εφαρμόσει πιο ορθόδοξες οικονομικές πολιτικές και να ανακτήσει την εμπιστοσύνη των παγ-

κόσμων επενδυτών. Στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής, η τρέχουσα περίοδος έχει δει την Τουρκία να εξομαλύνει τις σχέσεις με πολλές χώρες, ιδίως το Ισραήλ, την Αίγυπτο και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Ακόμη και οι ελληνοτουρκικές σχέσεις ξεπαιώθηκαν προσωρινά μετά τους σεισμούς. Παρά τη νέα αυτή τάση, τα ακροβατικά του Ερντογάν μεταξύ Ανατολής και Δύσης και η μυϊκή στρατηγική του στη Μεσόγειο έχουν προκαλέσει ανησυχία στην Ουάσιγκτον και την Ιερουσαλήμ καθώς και σε άλλες πρωτεύουσες όπως η Αθήνα και το Κάιρο. Επίσης, η έννοια του «Άξονα της Τουρκίας» της Άγκυρας δεν είναι ιδιαίτερα σαφής. Μια νίκη του Ερντογάν θα οδηγούσε πιθανότατα σε μια επανάληψη τυπικών πολιτικών στη Μεσόγειο, όπου οι εταιρικές σχέσεις συνδυάζονται με εντάσεις. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, οι σχέσεις Ισραήλ - Τουρκίας θα πρέπει να συνεχίσουν στον ίδιο δρόμο προσεκτικής βελτίωσης. Πέρυσι, η Τουρκία ήταν η πέμπτη πιο σημαντική πηγή ισραηλινών εισαγωγών (5,7 δισεκατομμύρια δολάρια) και ο έβδομος σημαντικότερος προορισμός για τις ισραηλινές εξαγωγές (2,2 δισεκατομμύρια δολάρια).

Μια κυβερνητική αλλαγή στην Τουρκία θα μπορούσε να φέρει τη χώρα πιο κοντά στις ΗΠΑ, τουλάχιστον ως έναν βαθμό. Η Συμμαχία του Έθνους θα επιδιώξει να επιβεβαιώσει εκ νέου τη νατοϊκή ταυτότητα της Τουρκίας και να ενισχύσει τη συνεργασία με την ΕΕ. Ωστόσο, θα εγκατέλειπε αναμφισβήτητη την πραγματιστική στρατηγική έναντι της Ρωσίας, ένα στοιχείο της εξωτερικής πολιτικής της Άγκυρας που η Ουάσιγκτον δεν αποδέχεται, ειδικά σε στρατιωτικές υποθέσεις. Σε αυτό το πλαίσιο, ακόμη και μια Τουρκία μετά τον Ερντογάν μπορεί να μη γίνει εκ νέου δεκτή στο πρόγραμμα των F-35. Επιπλέον, οι μεσογειακές προτεραιότητες της Τουρκίας μετά βίας θα μεταποζίζονταν υπό μια νέα κυβέρνηση. Ο Κιλιτντάρογλου δεν είναι πολύ θραυτικός για το Ισραήλ, αλλά πριν από μερικές εβδομάδες έγραψε στο Twitter υπέρ της Παλαιστίνης.

Κατά την ανάλυση των επόμενων βημάτων στην Τουρκία, απαιτείται προσεκτική προσέγγιση. Η πολιτική κατάσταση είναι ρευστή. Οι ψηφοφόροι του φιλοκουρδικού Δημοκρατικού Κόμματος των Λαών (HDP), για παράδειγμα, θα παίξουν ρόλο σε αυτές τις εκλογές, καθώς το HDP δεν έχει προτείνει δικό του υποψήφιο για την προεδρία. Το κόμμα αυτό πήρε 11,7%, 10,7% και 13,1% των ψήφων στις τρεις τελευταίες δημοσκοπήσεις, αντίστοιχα. Όσο συνεχίζεται η πώληση, μπορούν να προκύψουν νέοι διαχωρισμοί εν μέσω του ανταγωνισμού μεταξύ της Λαϊκής Συμμαχίας και της Συμμαχίας του Έθνους. Επομένως, οι συνθήκες δεν ευνοούν τη βαθιά αλλαγή.